

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 17-06-33574 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' לוי

1

מספר בקשה: 1

לפני כבוד השופט נפתלי שילה

**אהרן לוי
ע"י ב"כ עו"ד איציק מועלם**

המבקש

נגד

**מנורה מבטחים ביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד טליה יונתן**

המשיבה

2

החלטה

3

4

האם יש להפעיל את "חריג הידיעה" ולמחוק על הסף ערעור שהוגש באיחור של 10 ימים?

5

6

א. רקע כללי ותמצית טענות הצדדים

7

8

1. לפניי בקשת המבקש, הוא המשיב בערעור (להלן: "המבקש"), למחיקת הערעור על הסף,

9

בשל הטענה כי הוא הוגש באיחור של 10 ימים מהמועד הקבוע בתקנות.

10

11

2. ביום 16.4.17 ניתן פסק הדין נשוא ערעור זה בבית משפט השלום (להלן: "פסק הדין").

12

ערעור המערערת על פסק הדין הוגש ביום 14.6.17.

13

14

3. לטענת המבקש, ב"כ המערערת (המשיבה בבקשה זו – להלן: "המערערת") קיבלה הודעה

15

על מתן פסק הדין באמצעות מערכת נט המשפט ביום 18.4.17 והיא צפתה בו בשעה 7:44.

16

לכן, היה עליה להגיש את הערעור בתוך 45 ימים מיום זה דהיינו, לכל המאוחר ביום

17

14.6.17. בפועל, הגישה המערערת את הערעור באיחור של 10 ימים וזאת מבלי שביקשה

18

ארכה להגשת הערעור.

19

20

4. המבקש טוען כי בהתאם לפסיקת בתי המשפט, בנסיבות מתאימות כבמקרה דנן, יש

21

להעדיף את כלל הידיעה על פני כלל ההמצאה. המבקש טוען כי בהתאם לתיעוד הצפייה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 17-06-33574 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' לוי

- 1 במערכת נט המשפט, אין ספק כי המערערת צפתה במסמך ביום 18.4.17. בנוסף, לטענתו
2 ניתן ליחס למערערת ידיעה בדבר פסק הדין ותוכנו במועד שניתן (16.4.17) וזאת נוכח
3 חלופת המכתבים בינו לבין ב"כ המערערת, אשר יש לראות בהם "הודאת בעל דין בדבר
4 קבלת פסק הדין ביום נתינתו" (סעי' 6 לבקשה).
5
- 6 5. ב"כ המערערת טוענת מנגד, כי פסק הדין מעולם לא הומצא לה כדין, ולכל המוקדם ניתן
7 ליחס לה ידיעה באשר למתן פסק הדין במועד שנשלח אליה מכתבו של ב"כ המבקש, קרי
8 17.5.17. כמו כן, אין נסיבות מקרה דנן מצדיקות החלתו של חריג הידיעה.
9
- 10 6. המערערת טוענת כי בהתאם להלכה, צפייה של ב"כ צד בכתב בי-דין באתר נט המשפט
11 אינה נחשבת להמצאה כדין ומועד הצפייה אינו מהווה מועד אשר ממנו נמנים הימים
12 להגשת הערעור.
13
- 14 7. לטענתה, בכל מקרה, אין לראות בפרק הזמן שעבר ממועד הידיעה לכאורה ועד מועד הגשת
15 הערעור משום פרק זמן בלתי סביר המצדיק מחיקת הערעור על הסף.
16
- 17 **ב. דיון והכרעה**
18
- 19 1. כלל ההמצאה מעוגן בסיפא של תקנה 402 לתקנות סדר הדין האזרחי תשמ"ד-1984, לפיו
20 משנקבעו מועדים לנקיטת הליכים מסוימים, הרי שמניין הימים יהיה מיום המצאת
21 המסמכים:
22
- 23 **"... ניתנה ההחלטה שלא בפני המערער או המבקש בלי שהוזמן כאמור, יראו**
24 **כיום מתן ההחלטה את היום שבו הומצא לו העתק ממנה."**
25
- 26 2. ביום 1.11.15 נכנסה לתוקפה הוראת שעה לתקנות סדר הדין האזרחי (תקנות סדר הדין
27 האזרחי (הוראת שעה) תשע"ה-2015, ק"ת 7542 (13.8.15)) שתוקפה למשך שנתיים. הוראת
28 השעה הסדירה את נושא המצאות כתבי בי דין באמצעים אלקטרוניים בתקנה 497ג
29 שכותרתה "המצאת כתב בי-דין אלקטרוני" (להלן: "הוראת השעה" או "התקנה") והיא
30 קובעת כי:
31

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 17-06-33574 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' לוי

- 1 (א) "497ג. ניתן להמציא כתב בי-דין אלקטרוני לנמען שאינו בית המשפט,
2 אל תיבת הדואר שבכתובת המאובטחת של הדואר האלקטרוני
3 של הנמען, ובלבד שהנמען מסר את כתובת הדואר האלקטרוני
4 שלו כאמור לבית המשפט לצורך ביצוע הוראות סימן זה וציין
5 בסמוך לה כי מדובר בכתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני;
6 ואולם הוראה זו לא תחול על כתב בי-הדין הראשון בתיק.
- 7 (ב) כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל כתובת מאובטחת של דואר
8 אלקטרוני כאמור בתקנת משנה (א), יראוהו ככתב שהומצא
9 במסירה אישית לנמען ביום ובשעה שצוינו באישור המסירה
10 האלקטרוני, אם לא הוכח היפוכו של דבר.
- 11 (ג)
- 12 (1ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאי בית המשפט לשלוח
13 לתיבת הדואר שבכתובת דואר אלקטרוני או בכתובת מאובטחת
14 של דואר אלקטרוני שנמסרה לבית המשפט לפי תקנות משנה
15 (א) או (ד), הודעה בדבר קיומו של כתב בי-דין במערכת
16 הממוכנת הכוללת קישור לכתב בי-הדין, שפתיחתו תתאפשר
17 באמצעות מנגנון הזדהות מאובטח (להלן – ההודעה); שלח בית
18 המשפט הודעה כאמור, יראו את כתב בי-הדין ככתב שהומצא
19 במסירה אישית לנמען ביום ובשעת השליחה כפי שמופיעים
20 בשעון פנימי שבמערכת המחשוב של בתי המשפט המכויל על
21 פי כללים מקובלים.
- 22 (2ג) על אף האמור בתקנת משנה (1ג), לא יראו את כתב בי-הדין
23 ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום המשלוח, אם
24 הגיש הנמען תצהיר בדבר אי-הגעת ההודעה אל כתובת הדואר
25 האלקטרוני שמסר.
- 26 (ד) המבקש להמציא לבית המשפט כתב בי-דין אלקטרוני, ימסור
27 לבית המשפט כתובת דואר אלקטרוני או כתובת מאובטחת של
28 דואר אלקטרוני לצורך קבלת כתבי בי-דין אלקטרוניים מאת
29 בית המשפט כאמור בתקנת משנה (1ג); כתב בי-דין אלקטרוני
30 המיועד לבית המשפט, יומצא אל יעד ההגשה האלקטרוני.
- 31 (ה) כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל יעד ההגשה האלקטרוני
32 כאמור בתקנת משנה (ד), יראוהו ככתב שהומצא במסירה
33 אישית לבית המשפט ביום ובשעה שצוינו באישור אלקטרוני
34 של מערכת בתי המשפט.
- 35 (ו) "...
- 36
- 37 3. הוראת השעה יצרה מסלול חדש להמצאת כתבי בי דין. מטרתה היא להתאים את דרכי
38 ההמצאה ל"זמנים המקוונים" בהם אנו חיים, לייעל את ההליכים וליצור הדדיות בדרכי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 17-06-33574 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' לוי

1 ההמצאה בין ביהמ"ש לעורכי הדין. יחד עם זאת, עיון בנוסח התקנה מעלה כי חרף הניסיון
2 לייעל את אופן הגשת והמצאת כתבי בי דין לציבור עורכי הדין על ידי הסדרת אופן ההמצאה
3 באמצעים אלקטרוניים, הרי שבפועל התקנה אינה מסדירה במפורש את ההמצאות
4 באמצעות המערכת הממוכנת עצמה, קרי, נט המשפט אלא רק באמצעות דוא"ל. כפי שציין
5 כב' השופט מאור בהחלטתו בתא"ק 1023/03 שלמה רושינק נ' בנק הפועלים (מיום
6 14.11.16) (להלן: "עניין רושינק"), הוראת השעה מתייחסת למשלוח כתבי בי-דין לתיבת
7 דואר אלקטרוני שמסר הנמען, בעוד הסוגיה שלכאורה היה על מחוקק המשנה להסדיר היא
8 אופן ההמצאה במערכת נט המשפט והאם צפייה בנט המשפט מהווה המצאה כדין. בנוסף,
9 היה צריך להסדיר גם את אופן הצפייה, האם רק לאחר שנמסרה הודעה במייל או אף
10 בצפייה יזומה. יצוין כי הוראת השעה נכנסה לתוקפה בשנת 2015 כאשר מערכת נט המשפט
11 כבר הוטמעה בעבודת בתי המשפט ועורכי הדין. כפי שציין כב' השופט מאור, "הנה כי כן
12 התקנות שותקות לעניין המצאה בדרך האמור או למצער לא מביאות ענין זה בגלוי" והכוונה
13 להודעות באתר נט המשפט.
14

15 4. בעניין רושינק פסק בית המשפט כי יש לראות את ההמצאה באמצעות נט המשפט כהמצאה
16 כדין, בדיוק כפי שיש לראות את ההמצאה בדוא"ל (שכאמור הוסדרה ועוגנה בהוראת
17 השעה). השופט מאור קבע, כי אין כל הבדל בין קריאת החלטה שנשלחה בדוא"ל לבין
18 קריאה של אותה החלטה שהועברה באמצעות נט המשפט. הטעמים לכך הינם: אופי מערכת
19 נט המשפט אשר מחייבת את המשתמש בה להזדהות באופן אישי באמצעות כרטיס חכם
20 וסיסמא אישית; הכרה בהמצאה באמצעות נט המשפט משקפת את התכלית שבבסיס דיני
21 ההמצאה והיא הבאת דבר הגשת כתבי בי דין או החלטות ופס"ד לידיעת בעלי הדין בפועל
22 ו"עקרון ההדדיות" המחייב כי צד המבקש להגיש כתבי באמצעות נט המשפט יהיה מחוייב
23 לקבל מאת בית המשפט בקשות והחלטות באמצעות המערכת באותה דרך.
24

25 5. מספר ימים לאחר שניתנה החלטה בעניין רושינק, ניתנה החלטה בנושא זה בבית הדין
26 הארצי לעבודה במסגרת ע"ר 15-12-47788 עמישב שירותים נ' רמי מוסט (21.11.16) – להלן:
27 "פס"ד עמישב". באותו מקרה, לא התקבלה אצל ב"כ המערער הודעה בדואר האלקטרוני
28 שלו עם קישור לפסק הדין של בית הדין האזורי ואולם אין מחלוקת כי עורך הדין צפה בפסק
29 הדין. בית הדין הארצי לעבודה קבע כי צפייה יזומה באתר אינה בגדר המצאה כדין ותנאי
30 לכל שתהיה המצאה כדין היא "שהתקבלה הודעת דוא"ל בכתובת הדוא"ל שמסר בעל הדין
31 או בא כוחו".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 17-06-33574 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' לוי

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
6. בית הדין הארצי לעבודה הוסיף וקבע שם כי:
- "צפייה יזומה בנט המשפט בהחלטה או בפסק דין של בעל דין או בא כוחו או עצם משלוח הודעה באתר על כתב בי דין על ידי המזכירות אינם בגדר "המצאה כדין" על פי התקנות. כתב בי דין ייחשב ככתב בי דין שהומצא כדין רק אם נתקבלה הודעת דוא"ל הכוללת קישור להחלטה או לפסק הדין בכתובת הדוא"ל שמסר בעל דין או בא כוחו להנהלת בתי המשפט".
7. בבע"מ 2699/17 פלוני נ' פלונית (26.6.17 - להלן: "עניין פלוני") ציינה כב' רשמת בבית המשפט העליון ליאת נמלך כי:
- "בהתאם לתקנה 402 סיפה לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984, יש למנות את הימים הנתונים להגשתו של הליך ערעורי למן המועד בו נערכת המצאה כדין של ההחלטה עליה מבקשים להשיג, ונפסק בהקשר זה כי "כלל ההמצאה כדין הוא, אפוא, הכלל הנוהג והמחייב, ועל פיו חייב בעל דין לכלכל את התנהלותו הדיונית". עוד נקבע בפסיקה, כי רק "במצבים חריגים וקיצוניים" בהם מוכח כי "חובת תום הלב הדיונית מחייבת בעל דין לנקיטת צעד דיוני על פי ידיעתו, גם בלא שקיבל המצאה כדין של הפסק" יש למנות את הימים הנתונים להגשת הליך ערעורי על החלטה למן המועד הידיעה עליה, ולא למן מועד ההמצאה כדין... בכל מקרה לגופו יש לבחון האם מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות להחיל את "חריג הידיעה"... וכי בין אם מתקיימות נסיבות כאמור ובין אם לאו, חובת תום הלב הדיוני מחייבת כי ההליך יוגש בתוך פרק זמן סביר ממועד הידיעה. על כן, כאשר בעל דין מודע למתן החלטה ונימוקיה מצויים בידי אדם אך לא הומצאה לו כדין, אין באפשרותו לשבת "בחיבוק ידיים" תקופה ממושכת ולשמור לעצמו את הזכות להשיג על החלטה לפרק זמן בלתי מוגבל".
8. בענייננו, טוען ב"כ המבקש כי יש לראות במועד שבו צפתה ב"כ המערערת בפסק הדין באתר נט המשפט את מועד הידיעה על פסק הדין ואף ניתן לראות בכך תחליף להמצאה. לטענתו, "בעידן החדש השימוש במערכת נט המשפט וזמינות המידע שמועברת לבאי כוח הצדדים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 17-06-33574 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' לוי

- 1 מהווה תחליף המצאה". חיזוק לטענתו הוא שואב מבירור שערך לדבריו במזכירות בית
2 המשפט שמסרה לו כי פסק הדין כלל לא יומצא לצדדים בדואר.
3
- 4 9. כפי שנקבע בפס"ד עמישב: "יש קושי לקבוע שכל צפייה אקראית בהחלטה או בפסק דין ,
5 צפייה שכאמור יכול שתיעשה ע"י עובד ממושרדו ולא על ידו, תיחשב כהמצאה כדין,
6 שממנה יחל מניין הימים להגשת הליך ערעורי". רק במקרים חריגים יש לקבוע כי הצפייה
7 מהווה מהווה "ידיעה", אשר ממנה יש למנות את הימים להגשת הערעור ולהחיל את חריג
8 הידיעה. (ע"א 3693/15 לנגוצקי נ' רציו חיפושני נפט שותפות מוגבלת (פסקה 2) (5.11.15);
9 בש"א 8098/15 אברהם כהן ושות' נ' עו"ד מיכה צמיר כונס נכסים (פסקה 5) (13.4.16);
10 בש"א 7703/15 פלונית נ' פלוני (פסקה 2) (15.1.16); ע"א 3072/17 מי הוד השרון בע"מ נ'
11 החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ (29.5.17)).
12
- 13 10. בענייננו, מפלט ההמצאות של נט המשפט שהגיש המבקש עולה, כי ישנה "הודעה באתר" וכן
14 נכתב כי פסק הדין "נצפה באתר" ע"י ב"כ המערערת ביום 18.4.17 בשעה 7:44. ב"כ
15 המערערת לא טענה בתגובתה כי לא צפתה בעצמה באתר והיא לא הגישה כל תצהיר בנושא.
16 הצפייה באתר לא הוכחה ע"י ב"כ המערערת. מכאן, שיש לראות את המערער כמי שצפה
17 באותו מועד והשאלה היא האם צפייה זו מהווה המצאה כדין?
18
- 19 11. בהוראת השעה בסעיף קטן (ג) נקבע, כי משמסר הנמען כתובת דואר אלקטרוני או כתובת
20 מאובטחת של דואר אלקטרוני, הודעה שנשלחת לכתובת זו בדבר קיומו של כתב בי דין
21 במערכת הממוכנת (נט המשפט) הכוללת קישור לכתב בי הדין, יראו את הכתב ככזה
22 שהומצא במסירה אישית לנמען. לפיכך, משמסר הנמען כתובת דוא"ל הרי שברגע שצפה
23 בכתב בי הדין באתר נט המשפט, יש לראות בכך מסירה כדין, למעט החריג הקבוע בסעיף
24 קטן (ג) לפיו אם הנמען מגיש תצהיר בדבר אי הגעת ההודעה לכתובת הדוא"ל או אז אין
25 לראות במסירה המצאה כדין.
26 מכאן, שאם ב"כ לא מסר כתובת דוא"ל, לכאורה, כל צפייה באתר, גם אם היא בעקבות
27 "הודעה באתר", אינה נחשבת המצאה כדין.
28
- 29 12. לצורך הקביעה האם ההודעה שנצפתה היא בבחינת המצאה כדין, יש לברר האם ב"כ
30 המערערת מסרה את כתובת הדוא"ל לשם המצאה באמצעות מערכת "נט המשפט". כפי
31 שקבעה כב' הרשמת בנמלך בבש"א 4825/16 פלונית נ' פלוני (7.9.16):

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 17-06-33574 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' לוי

- 1
2 "בהינתן הצהרת בר כוח המבקש לפיה לא מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו לשם
3 המצאה באמצעות מערכת "נט המשפט", נראה כי צפייה יזומה כזו אכן אינה מהווה
4 המצאה כדין של פסק הדין...יישום כלל ההדדיות... יוביל לצמצום המקרים בהם עורך דין
5 עושה שימוש במערכת "נט המשפט" עת לא מסר כתובת דואר אלקטרוני לשם המצאה,
6 אולם כל עוד הדבר מתאפשר בפועל, אין עוגן בהוראות הדין לקבוע כי צפייה יזומה כפי
7 שאירעה בעניינינו כמוה כהמצאה כדין".
8
9 13. בענייננו, אף אחד מהצדדים לא התייחס לסוגיית המסירה של כתובת דוא"ל לעניין תקנה זו
10 ואף אחד מהצדדים לא הביא כל מידע בנושא. כאמור, ב"כ המערערת לא צירפה לתגובתה
11 תצהיר מטעמה לפיו לא מסרה כתובת דוא"ל לשם המצאה והיא אף לא פירטה או הבהירה
12 מתי בדיוק הגיע לידיעתה פסק הדין. גם המבקש לא המציא כל מידע ביחס לשאלה האם ב"כ
13 המערערת מסרה את הדוא"ל שלה למערכת. היעדר הוכחה כי ב"כ המערערת מסרה את
14 כתובת הדוא"ל שלה כמתחייב בתקנה הנ"ל, מביא למסקנה כי לא הוכח שפס"ד הומצא
15 כדין לב"כ המערערת באמצעות הצפייה באתר.
16
17 14. משהגענו למסקנה כי לא הוכח שבוצעה המצאה כדין למערערת, יש לבחון מהו מועד
18 "הידיעה" שממנו יש למנות את הימים להגשת הערעור. המבקש טוען כי המועד הוא המועד
19 שבו "נצפה באתר" נט המשפט דהיינו יום 18.4.17. המערערת טוענת כי מועד הידיעה הוא
20 לכל המוקדם המועד בו שלח לה ב"כ המבקש את מכתבו ביום 17.5.17. מאחר ולא נסתרה
21 הטענה כי ב"כ המערערת צפתה באתר נט המשפט בפסק הדין ביום 18.4.17 הרי שיש לקבוע
22 כי זהו מועד הידיעה.
23
24 15. יחד עם זאת, נסיבות מקרה דנן אינן מצדיקות את החלת חריג הידיעה. כמפורט לעיל, רק
25 במצבים חריגים וקיצוניים בהם מוכח כי חובת תום הלב הדיונית מחייבת בעל דין לנקיטת
26 צעד דיוני על פי ידיעתו, גם בלא שקיבל המצאה כדין של פסק הדין, יש למנות את הימים
27 הנתונים להגשת ההליך הערעורי ממועד הידיעה על פסק הדין (עניין פלוני).
28
29 16. בענייננו, בהינתן שמיוחסת לב"כ המערערת ידיעה מיום 18.4.17, הרי שהערעור הוגש באיחור
30 של 10 ימים בלבד. לפיכך, לא ניתן לומר כי המערערת ישבה "בחיבוק ידיים" והאיחור אינו
31 גדול. לפיכך לא ניתן לומר כי המערערת נהגה בחוסר תום לב המצדיק הפעלת חריג הידיעה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 17-06-33574 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' לוי

- 1 מה גם, שכאמור, קיימת אי בהירות מסוימת האם יש לראות בצפייה באתר משום המצאה
2 כדין ואף נתון זה, פועל לטובת המערערת.
3
- 4 17. **סיכומו של דבר** – דין הבקשה למחיקה על הסף של הערעור מפאת איחור בהגשתו להידחות.
5
- 6 18. לסיום אציין, כי מן הראוי שמחוקק המשנה יסדיר באופן ברור את כללי ההמצאה
7 האלקטרונית באמצעות נט המשפט. דיני ההמצאה צריכים להיות פשוטים וברורים לכל, על
8 מנת למנוע התדיינות מיותרת בשאלה האם כתב בי דין הוגש במועד או באיחור. טוב יעשה
9 מתקין התקנות, אם יבהיר בהקדם האפשרי את הכללים ביחס להמצאת החלטות בנט
10 המשפט. מומלץ כי ייקבע שכל צפייה תיחשב כהמצאה ללא תלות במסירת כתובת דוא"ל
11 להנהלה וזאת לאחר שנשלחה לעורך הדין הודעה בנט המשפט אודות נתינת ההחלטה או
12 פסק הדין. מאידך, צפייה יזומה שנעשתה מבלי שנשלחה הודעה בדבר מתן ההחלטה או פסק
13 הדין, לא תיחשב כהמצאה כדין. כל מי שמחובר לנט המשפט ייחשב כמסכים לכך שאם
14 נשלחה אליו הודעה בדבר מתן פסק הדין או ההחלטה והמסמך נצפה במשרדו, הרי שנעשתה
15 לו המצאה כדין.
16
- 17 19. המבקש ישלם למשיבה שכר טרחת עו"ד בסך של 5,000 ₪.
18
- 19 20. החלטתי זו ניתנת בכובעי כרשם בית המשפט.
20
21
22
- 23 ניתנה היום, י"ט תמוז תשע"ז, 13 יולי 2017, בהעדר הצדדים.
24

נפתלי שילה, שופט

25
26